

2014. április



imborá

kíváncsi diákok lapja



FRANCOISE DOLTO
A kamaszkor védelmében
avagy
a homár drámája
(részletek)

1. rész:
Serdülőkor?
7. oldal

Honlapajánló

könyvkukacoknak

„Jó könyvek, izgalmas történetek, szavazások, itt ezt mind megtalálod! Ha szeretsz olvasni és a sorokat varázslatnak látod, akkor itt a helyed.

A Könyvkukac klubban olvashatsz az újonnan felkerült könyvekről, amelyeket a klubtagok töltöttek fel, s szavazhatsz is rájuk.

Ha te is olvastál egy jó könyvet, tölts fel egy képet a borítójáról, és írd róla egy pársoros ismertetőt.

Esetleg nem tudod, mit olvass, kifogytál az ötletekből?

Akkor nézd meg a könyvespolcunkat, s válassz egy kedvedre való könyvet annak címe, szerzője vagy műfaja szerint! Olvasd el, s ha neked is bejön, te is írhatasz róla véleményt.

Néha egy-egy könyv s történéthőse külön világot alkot benned. Ha ezt te is így érzed, akkor biztos, hogy közénk tartozol. Ha szétnézel az oldalon, kalandokat élhetsz át és kalandokra indíthatsz másokat!” – ezekkel a sorokkal mutatja be újonnan indított honlapját a tizenhárom éves nagyváradi István Zsuzsa. Vele készült interjúnkat a 28. oldalon találod.

www.konyvkukac.eu



CIMBORA – 2014. április, XXV. évfolyam
Szórakoztató irodalmi, kulturális folyóirat
10–15 éves diákoknak
ISSN 1222-1910

A Cimborá árát a Cimborá Alapítvány bankszámlájára várjuk:
Cont IBAN: RO14BRDE150SV01455331500,
BRD. Sf. Gheorghe, Fundația Cimborá,
Cod fiscal: 8259184

Főszerkesztő: Farkas Kinga
Munkatársak: Bogdán László, Csillag István, Forrai Tibor,
Keszeg Ágnes, Keszeg Vilmos, Kónya Éva, Köllő Zsolt,
Vetró Bodoni Barnabás

A borítón Vetró Bodoni Barnabás illusztrációja.
Borítóterv, könyvtipográfia és nyomdai előkészítés: Csillag István
Kiadja a sepsiszentgyörgyi Cimborá Alapítvány.
Készült a sepsiszentgyörgyi T3 Kiadó nyomdájában.

Szerkesztőség: Cimborá szerkesztőség, Szabadság tér 7 szám,
520055, Sepsiszentgyörgy, Kovászna megye, Románia
E-mail: cimboramail@gmail.com
Web: www.cimborá.net

TÁMOGATÓINK



Kovászna Megyei
Tanácsa



Sepsiszentgyörgy
Város Tanácsa



Kovászna Megyei
Művelődési Központ



MM
MAGYAR MŰVÉSZETI
AKADÉMIA



BETHLEN GÁBOR
Alapkezelő Nonprofit Zrt.



Tartalom

A gyermekkor évszázadai

SZŐCS IMRE rovata

Tizenévesen a földi pokolban

Elie Wiesel és Kertész Imre 4. oldal

Cimbirodalom

FRANCOISE DOLTO

A kamaszkor védelmében

avagy a homár drámája (részletek)

1. rész: Serdülőkor? 7. oldal



Barangoló

KÓNYA ÉVA rovata

A feltámadás és a mennybemenetel

a képzőművészetben 18. oldal

Ünnepi utazás távoli szigetekre 19. oldal



Hegyen-völgyön kul-túra

KÖLLŐ ZSOLT rovata

Nagyszében és környéke 23. oldal

G-kulcs

MÜLLER HENRIETTA rovata

Egy nap esik, másnap forrón süt a Nap 24. oldal

Pad alatt

Cimbi naplója 25. oldal

EDŐságok

GERGELY EDŐ rovata

Túl a Recept-hegyen 11. oldal

Mesés Kalandok

KESZEG VILMOS rovata

A nagyotmondás művészete 12. oldal

Ti írtátok

A sepsiszentgyörgyi Váradi József

Általános Iskola diákjainak írásai 26. oldal

A kalodától a simogatásig

ZAYZON ÁGNES rovata

A korai keresztény gyermekszemlélet 14. oldal

Pad alatt

Honlap könyvkukacoknak 28. oldal

Szín-tér

VETRÓ BODONI BARNABÁS rovata

A világ testrészei

A Szín-téren: a johannesburgi születésű

Freya Jobbins képzőművész 16. oldal

Keresztrejtvények 30. oldal

Cimbi képtára 31. oldal





Tizenévesen a földi pokolban

Utazás, ismerkedés új, idegen tájakkal – mindenkit bizsergető izgalom, kíváncsiság fog el e mondat hallatán, és ez érthető. Utazni pedig vonattal a legjobb. De vannak másféle utazások, sajnos, olyanok is, amelyekről a következő részletek szólnak.

A helyszín a két írásban ugyanaz, a szereplők tizenéves gyermekek: az auschwitzi haláltábor két túlélője. Ketten azok közül az ártatlan gyermekek közül, akiknek túl korán kellett szembenézniük a legrosszabbal: a teljes kiszolgáltatottsággal, a halálgyár közömbös kegyetlenségével, a testi-lelki megsemmisüléssel. Azok közül, akik gyermekként lépték át azt a kaput, amelyen a hírhedté vált felirat állt: „A munka szabaddá tesz”, és néhány hónap elteltével mindent megélt aggastyánként léptek ki azon.

Elie Wieselt a máramarosszigeti gettóból (ide gyűjtötték össze a város zsidó lakosságát a deportálás előtt), Kertész Imrét Budapestről szállították a haláltáborba, marhavagonba zsúfoltan. Wiesel jiddisül, majd franciául írta meg túlélése történetét, Kertész regényben meséli el az övét, amelynek főhőse egy bizonyos Köves Gyuri. Francois Mauriac francia Nobel-díjas író Wiesel könyvéhez írott előszavában úgy emlékszik a transzportra váró gyereksereg, „az édesanyjuktól elragadott kisbárányok” látványára, mint olyan valóságra, ami „túlment azon, amit addig lehetségesnek tartottunk.” Pedig ez csak az első lépcsőfok volt a pokol legmélyebb bugyriba vezető úton...

Elie Wiesel „megérkezése”

Kedves tárgyaink, amelyeket eddig magunkkal cipeltünk, a vagonban maradtak. S ott hagytuk velük – most már az illúzióinkat is.

Kétméterenként egy-egy SS géppisztoly szegeződött ránk. Kézen fogva mentünk a tömeggel.



Elie Wiesel tizenöt éves korában

Egy SS-altiszt jött velünk szembe, bottal a kezében.

– Férfiak balra! Nők jobbra! – parancsolta.

Ezt a négy szót halkán, közönyösen, szenvtelenül mondta. Négy egyszerű, kurta szó. Mindamellett ez volt a pillanat, amikor elhagytam anyámat. Gondolkozni sem volt időm, máris apám kézszorítását éreztem. Magunkra maradtunk. Egy másodperc töredéke alatt megláttam, hogy anyám és nővéreim elmennek jobbra. Cipora anyám kezét fogta. Láttam távolodni őket; anyám oltalmazóan simogatta a kishúgom szőke fejét; én pedig csak mentem tovább apámmal – a férfiakkal. S nem tudtam, hogy ott és akkor – örökre elhagytam édesanyámat és Ciporát. Csak mentem tovább. Apám fogta a kezem.

Mögöttem összeesett egy öregember. Mellette egy SS-legény visszatette tokjába a revolverét.

Szorítottam apám karját. Egyetlen gondolat forgott a fejemben: nem szabad elvesztenem őt. Nem szabad magamra maradnom.

– Ötösével sorakozó! – vezényelték az SS-tisztek.

Nagy kavarodás. Együtt kell maradnunk, feltétlenül.

– Hé, te fiú, hány éves vagy?

Egy fogoly intézte hozzám a kérdést. Arcát nem láttam, hangja fáradt volt és barátságos.

– Még tizenöt sem vagyok.

– Fenét. Tizennyolc vagy!

– Nem. Csak tizenöt.



- Te hülye! Annyi vagy, amennyit én mondok. - Aztán apámat kérdezte.

- Ötven - válaszolta apám.

- Nem igaz! - mondta erre a fogoly, még dühösebben. Ekkor eltűnt az éjszaka egyéb árnyaival. Egy másik fogoly érkezett. Dólt a száján a szitok.

- Miért jöttetek ide, átkozott barmok? Mi a francnak jöttetek ide?!

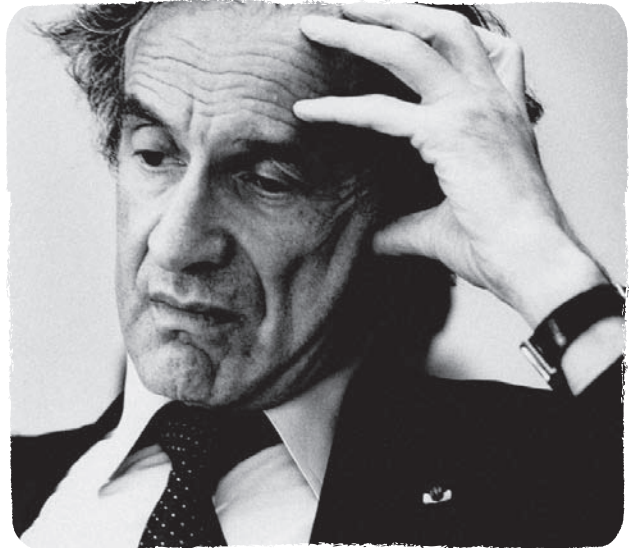
Valaki összeszedte a bátorságát, és így felelt:

- Mit gondol, miért? Jókedvünkben? Mi kértük, hogy idehozzanak?

A fogoly kis híján leütötte a válaszolót:

- Hallgass, te disznó! - ordította -, vagy itt verlek agyon! Ahelyett, hogy odahaza akasztottátok volna fel magatokat, idejöttök! Hát nem tudjátok, mi van itt, Auschwitzban? Nem tudjátok? 1944-ben?!

(Elie Wiesel: Az éjszaka - részlet. Fordította: Balabán Péter)



Elie Wiesel (született Eliezer Wiesel; Máramarossziget, 1928. szeptember 30.)

Kertész Imre „megérkezése”

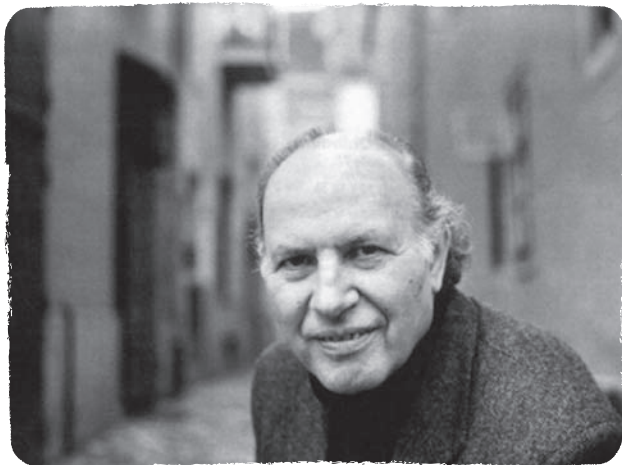
Legközelebb mozgolódás, izgalom ébresztett föl. Odakint most már teljes ragyogással tűzött a nap. A vonat is megint haladt. Kérdeztem a fiúktól, hol vagyunk, s mondták, még mindig ugyanott, épp most indultunk

tovább: akkor hát ezúttal a zökkenő ébreszthetett, úgy látszik. De nincs kétség - tették hozzá -, előttünk gyarak, településfélék láthatók. Egy perc múlva az ablaknál levők jelentették, s magam is észlelhettem a fény



Kertész szüleivel 1937-ben (forrás: www.pim.hu)





Kertész Imre (Budapest, 1929. november 9.)

futó változásán, hogy valami kapuforma boltív alatt siklottunk keresztül. Újabb perc múlva a vonat megállt, s akkor meg roppant izgatottan azt tudatták, hogy állomást, katonákat, embereket látnak. Sokan máris szedelőzködni, gombolkozni, némelyek, kivált a nők közül, hevenyészve tisztálkodni, szépítkezni, fésülködni kezdtek. Kintről viszont közelgő koppanásokat, ajtók zörgését, vonatból kitóduló utasok egybekeveredő zsvajját hallottam, s most már be kellett látnom, semmi kétség, célnál vagyunk, csakugyan. Örültem, igen természetesen, de éreztem, másképp, mint ahogy, mondjuk, tegnap vagy még inkább tegnapelőtt örültem volna. Aztán szerszám csattant a mi kocsink ajtaján is, majd valaki vagy valakik inkább, félregördítették a nehéz ajtót.

Először a hangjukat hallottam meg. Németül vagy valami ahhoz igen hasonló nyelven beszéltek, úgy hangzott, mind egyszerre. Amennyire kivehettem, azt kívánták, szálljunk le. Ehelyett azonban, úgy tetszett, ők nyomakodtak fel közibénk; egyelőre még semmit se láttam. De máris híre járt, a bőröndök, csomagok itt maradnak. Később – magyarázták, fordították s adták körülöttem szájról-szájra – mindenki visszakapja, magától értetődően, a tulajdonát, előbb azonban a tárgyakra fertőtlenítés, miránk viszont fürdő vár: csakugyan, itt is az ideje, magam is azt találtam. Akkor értek aztán közelebb hozzám a nyüzsgésben, s pillantottam meg végre én is az itteni embereket. Igen meglepődtem, hisz végtére most először láttam életemben – ily közelségből legalábbis – valódi fegyenceket, a gonosztevők csíkos gúnyájában, kopaszra nyírt fejével, kerek sapkájában. Egy kissé mindjárt hátra is hőköltem tő-

lük, természetesen. Némelyek az emberek kérdéseire válaszoltak, mások a kocsiban néztek széjjel, megint mások, hordárok régi gyakorlottságával, már a csomagokat kezdték kirakodni, s mindezt valami furcsa, rókaszerű fürgeséggel. Mindegyikük mellén, a fegyenceknél szokásos számon kívül még egy sárga háromszöget is ott láttam, s bár ennek a színnek nem volt igen nehéz megfejtennem természetesen az értelmét, hirtelen mégis megütötte valahogy a szemem; az út folyamán erről az egész ügyről majdhogynem el is feledkeztem kissé. Az arcuk se volt épp igen bizalomgerjesztő: szétálló fülek, előremeredő orrok, beesett, apró, ravasz fényű szemek. Csakugyan, zsidóknak látszottak, minden tekintetben. Gyanúsnak és egészükben idegenszerűeknek találtam őket. Amikor minket, fiúkat is észrevettek, úgy láttam, egész izgalomba jöttek. Mindjárt sebes, valamiképp hajsolt suttagásba fogtak, s akkor tettem azt a meglepő fölfedezést, hogy a zsidóknak, úgy látszik, nem csupán a héber a nyelvük, amiképpen ez ideig hittem: – Reds di jiddis, reds di jiddis, reds di jiddis? – vettem ki ugyanis lassacskán a kérdésüket. A fiúk is, én is, mondtuk nekik: – Nein. – Láttam, nem nagyon voltak meglepedve. Akkor meg – a német alapján könnyen megértettem – a korunkra lettek egyszerre mind igen kíváncsiak. Mondtuk: – Vierzehn, fünfzehn –; ki mennyi volt. Rögtön igen tiltakoztak, kezükkel, fejükkel, egész testükkel: – Zescájn – suttagták mindenfelől –, zescájn. – Csodálkoztam, s egyiküket meg is kérdeztem: – Warum? – Willst du arbeiten? –, akarok-e dolgozni, kérdezte erre ő, árkos-vonásos szemének valahogy üres tekintetét egészen az enyémbé vájva. Mondtam neki: – Natürlich – természetesen, hisz utóvégre is ezért jöttem, ha meg gondoltam. Amire ő nem csupán megragadta sárga, csontos, kemény kezével, de még alaposan meg is rázta a karomat, úgy mondta: akkor hát „zescájn... verstajst du?... zescájn!...” Láttam, haragszik, s amellett igen fontos is néki a dolog, úgy néztem, s miután sebtében még előbb a fiúkkal is megbeszéltük, némi derúvel, de beleegyeztem: legyenek hát tizenhat éves. Ne legyenek továbbá – bármit is mondjanak és egészen függetlenül a való igazságtól – közöttünk testvérek, és főként – nagy ámulatomra – ikrek; legkiváltképp azonban: „jeder arbeiten, nist ká mide, nist ká krenk” – ennyit tudtam még meg tőlük, éspedig az alatt a két, tán nem is egész kerek perc alatt, amíg a tolongásban a helyemről a kocsiajtóig értem, s ott nagyot ugrottam végre, ki a napfénybe, a szabad levegőre.

(Kertész Imre: Sorstalanság – részlet)





FRANCOISE DOLTO

A kamaszkor védelmében avagy a homár drámája

(részletek)

1. rész Serdülőkor?

I. Serdülőkornak azt az átmeneti életszakaszt nevezzük, amely a gyermekkor végétől a felnőttkor eléréséig tart. Középpontjában a pubertás áll. Kezdeté és vége nehezen meghatározható.

Leginkább a születéshez lehetne hasonlítani. Születéskor úgy választanak el minket anyánktól, hogy elvágják a köldökszinórt; van azonban egy nagyon fontos szerv, a méhlepény, amit nem volna szabad elfelejtenünk, mert ez biztosítja az összeköttetést az anya és gyermeke között. A méhlepényen keresztül kapjuk az életfontosságú tápanyagokat, és ez szűri ki mindazokat a veszélyes anyagokat is, amelyek az anyai vérben keringenek. Placenta nélkül nem tudunk volna életben maradni – születésünkkel pedig meg kellett tölteni a válnunk ahhoz, hogy éljünk.

Christophe – 16 és fél éves

Az az igazság, hogy nagyon félünk a kudarcoktól – de úgy látszik, hogy azokat nem lehet megúszni ahhoz, hogy felnöjünk és tapasztalatokat szerezzünk – így aztán sehogy sem könnyű.

A serdülőkor olyan, mint egy második születés, ami fokozatosan megy végbe. Kilépünk abból a védőburokból, amit a család jelent, ahogy a védelmet nyújtó placentáról is le kellett válnunk egykor. Háttal fordítunk a gyermekkorunknak, a gyermeki viselkedésnek – mindez nagyon nagy változás! Néha olyan érzés, mintha meg kellene halnunk. Ráadásul mindez meglehetősen gyorsan történik – néha túlságosan is gyorsan!

A természetnek ugyanis megvan a maga tempója, amihez alkalmazkodnunk kell, de erre nem mindig vagyunk felkészülve. Sokszor meg tudjuk fogalmazni, hogy mi az, ami meghal bennünk, de nem mindig



Françoise Dolto: A kamaszkor védelmében avagy a homár drámája, PONT Kiadó, Budapest, 2012. Alapkiadás: Françoise Dolto: Paroles pour adolescents ou le complexe du homard Francia nyelvből fordította: Bóhm Judit és Erdélyi Ágnes. Megrendelhető a kiadótól: www.pontkiado.hu.

tudjuk, mit kapunk helyette. Érezzük, hogy „nem stimelnek” a dolgok, de nem egészen világos, hogy miért és hogyan zajlik mindez bennünk. Semmi sem olyan már, mint régen, és minden olyan bizonytalan.





Gilles – 14 éves

A kamaszkor – az szuper! Van, ami kiakaszt, persze. Azért mégis elég király, hogy csomó dolgot lehet már csinálni, amit a nagyok, de nem kell felelősséget vállalni. Igaz, az én szüleim tök jó fejek, szeretném, ha ez mindig így lenne.

Ilyen például a fiúknál a hangszín változása, ami egészen drámai tud lenni. Furcsa érzés lehet elveszíteni a megszokott hangszínünket, amihez már teljesen hozzászoktunk.

Mintha a bizonytalanság benne lenne a levegőben, és arra vágnánk, hogy kimeneküljünk belőle – de nem bízunk magunkban. Szükségünk van a külső kontrollra, de ugyanúgy a szabadságra is, és nem könnyű a kettő között az egyensúlyt megtalálni. A szülők és a gyermekek számára máshol vannak a határok, s azok napról-napra, helyzetről-helyzetre változnak.

A serdülők szeretnék, ha a társadalom látná rajtuk, mennyire bevállalóság. A törvények úgy vannak megalkotva, hogy a szülők felelősek a gyermekeikért, amíg azok kiskorúak – és a serdülők igényt is tartanak erre a védelemre. Ezzel párhuzamosan meg kell tanulniuk felelősséget is vállalni, ezért jobb, ha ebben a korban már inkább közös felelősségről beszélünk.

A serdülőknél szükségük van arra, hogy érezzék: az egész családnak fontos, hogy ez a hihetetlen fejlődés bennük végbemenjen – de mikor megérik ezt a feléjük forduló figyelmet, az vissza is tarthatja a felnőttéstől, vagy ellenkezőleg: arra kényszerítheti őket, hogy túl hamar felnőjenek. A család felől érkező figyelem mindkét irányban megbéníthatja őket, miközben ők csak a biztonságra vágnak.

Szeretnék felnőttek módjára beszélni, de nincsenek meg hozzá az eszközeik. Szeretnék, ha szóhoz jutnának, és ha valóban meghallgatnák őket. Úgy ér-

zik: ha megszólalnak, csak a kritikát zúdítják magukra. Hiába fejtik ki a véleményüket, csapdában érzik magukat.

Érzik: létszükségletük, hogy egy napon elhagyják a szüleiket, ezért a kapcsolatot velük bizonyos tekintetben megszakítják. Másfajta életre vágnak, de nem tudják, milyenre! Nem mindig akarnak ugyanúgy élni, mint ők. Ahogy a szüleiket elnézik, néha az az érzésük, ez a sors vár rájuk is, és ettől megijednek. Úgy érzik, lejtőn vannak, és nem tudják kontrollálni az eseményeket. Elveszítik a védekező képességüket, az addig megszokott kommunikációs eszközeik nem működnek, és még nem tudtak helyette újakat kitalálni.

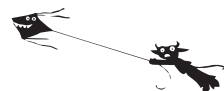
Amikor a homár levedli a páncélját, egy ideig nagyon érzékeny, míg ki nem növeszti az újat. Ebben az időszakban nagyon sérülékeny. Így van ez a kamaszokkal is. Az új páncél növesztése olyan sok könnyel és fájdalommal jár, mintha azt magunknak kellene a testünkben kipréselnünk. Ha a tengerparton egy homár páncél nélkül van, mindig jöhet egy ragadozó hal, amelyik be akarja kapni.

A serdülőkor – a homár drámája! A ragadozó hal a serdülőnél: minden olyan külső és belső ellenség, amely lesben áll, hogy elragadjon, és amelyre sokszor a kamasz nincs felkészülve.

Ez a ragadozó hal lehet az a kisbaba, akik egykor voltunk, aki nem akar eltűnni, és aki fél, hogy a szülői védelmet elveszíti: visszahúz minket a gyermekkorba, és megakadályozza, hogy megszülessen a felnőtt, akivé válnunk kellene. A hal lehet az a dacos gyermek is, aki azt hiszi, hogy össze kell vesznie a felnőttekkel ahhoz, hogy felnőjön. Ragadozó halak lehetnek azok a veszélyes felnőttek, akik halálra szekálják a serdülőket, akik visszaélnak azzal – mert megérik rajtuk –, hogy sebezhetőek. A szülők tudják, hogy ilyen van, és hogy a felnőtté válás egyáltalán nem veszélytelen. Gyakran igazuk is van, mikor óvatosságra intenek, még akkor is, ha néha rosszul esik elfogadni a tanácsaikat.

A serdülőkor tele van lendülettel, az élet ígéretével, ragyogással. Ez az erő nagyon fontos – ez adja az egész átalakuláshoz az energiát.

Ahogy a földből kibújó csírának, a serdülőnek is muszáj kitörnie az addigi keretek közül. Már maga a szó – kitörni – is nagyon sokatmondó. Azt jelenti, hogy össze kell törnie a szűkké vált tojáshéjat, új kapcsolatokat, például szerelmi kapcsolatot létesíteni. A szó azt az erőteljes mozdulatot is kifejezi, amivel a serdülő elszakad az addigi kötelekeitől.



Irene – 15 éves

Vörösre bögtem a szemem. Szomorú és ideges vagyok, és nem tudom, miért. Szeretném megállítani az időt, szeretnék jó messzire elmenni. Olyan az egész, mint egy akadályverseny, amelynek állomásai vannak, és minden állomáson valami jutalom vár – de ha nem jól csinálod, nincs jutalom. Én már tisztára kész vagyok... nehezemre esik gondolkodni, és egyáltalán, élni... Szenvedek attól, hogy nem tudom magam összeszedni és tovább mozdítani. Nagyon durva... elegendem van az életből, de azért szeretem...

mekekkel, amit a serdülők már sokszor lekezelőnek éreznek.

Nincs serdülőkor probléma és szenvedés nélkül – talán valóban ez a legnehezebb életszakasz. Ugyanakkor ez a legharsányabb örömök kora is. Sajnos, az egy csapda, hogy mindig menekülni akarunk a nehézségek elől. Menekülni saját magunk elől, belevágva időnként kétes vagy veszélyes kalandokba, amelyekbe olyanok visznek bele minket, akik jól ismerik a kama-



Bandában a serdülők jól érzik magukat: közösek a szabályok, sajátos, kódolt nyelvet használnak, hogy ne kelljen ugyanúgy beszélniük, mint a felnőttek. Sem a tegeződést, sem a magázódást nem szeretik, csak az egymás közti, laza haveri beszédmódot, ami nem ugyanaz, mint amit a felnőttek használnak a gyer-

szok érzékenységét, védtelenségét. Menekülünk magunk elől – hamis páncélt öltve magunkra.

A serdülőkort megélni sohasem volt könnyű – de ha a szülők és a serdülők bíznak önmagukban és egymásban, a nehézségek mindig megoldódnak.



Celine – 16 éves

Nehéz ez az átmeneti idő. Tökre lefáraszt ez a sok bizonytalanság meg kétség... iszonytató, halálosan le-
húz, ami körülvesz. Csak a lázadás van, szerencsétlennek
érezzük magunkat a bőrünkben, meg azért is, mert nem
értjük, mi miért történik körülöttünk, és egyedül vagyunk,
mert félünk maguktól, felnőttektől. Akarja, hogy elmond-

- Göröngyös az út, és az ember könnyen megbotlik...
és a társadalom behódol a hülye szokásoknak. Van fo-
galmuk maguknak, felnőtteknek arról, hogy 10 kamasz-
ból legalább 8 éjszakánként a párnájának sírja el bá-
natát, és csak azért kel fel minden nap, mert „muszáj”?
A többiek meg csak azért nem sírnak, mert elfojtják a
könnyeket, megkeményítik magukat csak azért, hogy



Vetró Bodoni Barnabás illusztrációi

jam, hogy mit jelképeznek számunkra maguk, felnőttek?
A munka világát, ami tele van önzéssel. Nézzék csak meg
azokat a fanyar és örömtelen arcaikat, mintha mi mindent
kellene elviselniük, közben ott van rajta az az álszent és
hamis udvariasság! Mintha mindig valami vakolatot kelle-
ne mutatniuk... csak a látszatnak élnek! Hát nem tudnának
természetesek lenni? Aztán azok a megjegyzéseik... ahogy
mindent darabokra szednek, mindent megmagyaráznak...
ahogy mindent tovább akarnak gondolni, még ha semmi
szükség nincs is rá... vagy a hallgatásuk, az a bölcs hallga-
tás, mintha betonfalba ütköznénk, és csak nézünk, hogy
most mi van? Nem akarjuk, hogy a kinézetünkkel foglal-
kozzanak – az szent és sérthetetlen! Ha kell, emiatt inkább
durvák, vulgárisak és gonoszak vagyunk! Igen, gonoszak!
Nem akarjuk magukat megérteni, nem akarunk magukkal
beszélni, és nem akarjuk meghallgatni magukat! És azért,
mert maguknak nincsenek álmaik... mert a vágyaikat tel-
jesen feladták... és az egész életük csak üres hivalkodás!

a környezetük ne foglalkozzon velük? Ez mégiscsak el-
szomorító, nem? Ugyanabban a társadalomban élünk,
mégsem egy nyelvet beszélünk! A maguké régi, elavult, a
miénk túl heves. Miért volnánk ezért hibásak? Az egész
túl bonyolult ahhoz, hogy érthető legyen, és túl szomorú
ahhoz, hogy ezt fejlődésnek fogjuk fel! Kedves Felnőttek!
Elárulok egy titkot, amit bizonyára magatok is tudtok:
sohasem leszünk befejezett emberek!... Mindnyájunkból
hiányzik egy csomó fontos dolog! Végül engedjenek meg
egy Maurice Pialat idézetet: „Ha a kamaszokról akarná-
tok filmet csinálni, azt nekik maguknak kellene elkészí-
teniük. Ez meg azért lehetetlen, mert nem tudják még
magukat kellő távolságból szemlélni. Bele kellene, hogy
feledkezzenek a szerepbe, de ez épp az a kor, amikor ez
nemigen megy nekik”.

(Köszönjük a PONT Kiadónak, hogy engedélyezte a
közlést.)





Túl a Recept-hegyen

Képzeld el, hogy tizenhat évesen nyakadba szakad egy hatalmas gazdaság, vagy húsz munkással, akikre főznöd kell, akiket felügyelned kell, reggel ötkor kelés, nappal munka a mezőn, este vacsora, másnapra kaja-főzés. Két nagy bog kulcs a kezében, megszámlolni sem bírod, nemhogy észben tartani, melyik melyik zárhoz illik.

Nos, én nem elképzeltem, velem ez történt. Amikor én voltam fiatal, nehezebb volt nyári munkát találni, mint manapság, nem válogattam, fogadtam, ami jött. És ez a nagy kihívás jött. Bár valamennyire tudtam főzni, attól mégiscsak kiakadtam, hogy húsz embert kell ellátnom főtt étellel vagy két hétig. Miután végigsírtam a kapa-nyélen a napot, és végigsajnált az összes munkás, vigasztalni kezdtek, az asszonyok pedig tanítani. Ők nem jöhettek be a házba, hogy ott segítsenek, mivel a tulajdonos nem bízott bennük. A társadalom legaljára csúszott embereknek számítottak szemében, alkoholisták, munkanélküliek, öregek, betegek, sanyarú sorsú emberek, romák, volt bűnözők. Ezek az emberek mondták egész nap az alapinstrukciókat, ilyen és ilyen mennyiségű ilyen és ilyen ételhez miből mennyi jár, hogyan csináljam, hogyan osszam be, hogyan keverjem vagy kavarjam, tegyem-vegyem. És sikerült, nem haltak éhen, s ha valamit egy kicsit elrontottam, senki nem hányt a szememre semmit, s még csak ki sem. Ez a furcsa társaság kicsit talán a saját gyermekének tartott engem. Hiszen számukra is megtisztelő volt, hogy egy ilyen fiatal lányt taníthatnak.

Azóta is főzök, gyakran, sokféle emberre, sokféle ételt. Nem vagyok nagy konyhaművész, általában egyszerű, gyorsan elkészíthető ételeket rittyentek, mégis legtöbbször odavannak érte a vendégek. Talán az a titok, hogy sokféle ember tanított, sokféle embertől

tudtam tanulni. És itt nem konkrét receptekről van szó, hanem inkább hozzáállásról, arról, hogy valaki hogyan fordul a világ felé, s a felé forduló világot hogyan tudja ő maga fogadni. Mert ez megéreződik a tetteim meg a főztjém is, legyen az egy rántás megkeverése vagy a legextrémebb marcipántorta összeművészkedése. És ugyanolyan lazasággal és kb. ugyanolyan ételeket főzök nagyúri nemes vendégeimnek és egyszerűbb, szerényebb vendégeimnek, valamint saját magunknak



Vetró Bodoni Barnabás illusztrációja

is. Mert a rangoktól nem esem hasra, s mert a vendég vendég. Egyformán az, bárki legyen is, ha a házamat megtiszteli, én a főztőmmel tisztelem meg őt. S mert annyiféle ember tanított főzni, mindegyikük élettörténete egy kicsit benne van főzési mozdulataimban, szokásaimban vagy rögtönzéseimben is.

Lehet, hogy csak egy teát tudsz elkészíteni, lehet, csak valamelyik, szinte már túlon túl megszokott, jólismert barátodnak. Figyelj, miközben a teát főzöd, s főzd tiszta szívvel! Csodálkozni fogsz: túlon túl megszokott barátod hirtelen felfedheti ettől valamelyik ismeretlen arcát.





A nagyotmondás művészete

Kedves olvasóink, amióta hónapról-hónapra a népmesék egy-egy csoportjával ismerkedünk meg, szó esett már a vaskos tréfákat előadó trufákról, legutóbb pedig a közismert személyek komikus tetteit megörökítő anekdotákról. Most a tréfás mesék egy olyan csoportjáról lesz szó, amelyet *hazugságmese*nek nevezünk.

A hazugságot nem szeretjük; nem vesszük jó néven azt, ha valaki hazudik nekünk, félrevezet, valótlanúságot állít, azaz nem őszinte. A vallás a hazudozást a bűnök közé sorolja, a családban, az iskolában, a munkahelyen különböző büntetéseket alkalmaznak a hazudozókkal szemben. Ha pontosak akarunk lenni, akkor azt is megjegyezzük, hogy kegyes hazugságnak nevezzük és bocsánatos bűnnek tartjuk azt a viselkedést, amikor azért nem mondjuk ki az igazságot, illetve nem az igazságot mondjuk, hogy valakit megóvjunk annak hatásától. (Vitatott kérdés például az, hogy a súlyos beteg embernek meg kell-e mondani azt, hogy milyen állapotban van.)

A hazugságnak azonban van egy másik formája is, az, amelyik szórakoztat, megnevettet. Ilyenkor tudatában vagyunk annak, hogy nem félrevezetni akarnak a képtelen történettel. Ugratásnak nevezzük azt a helyzetet, amikor valaki tréfás szándékkal próbára teszi egy társa hiszékenységet. Ugratni közeli ismerőseinket szoktuk, munkatársainkat, cimboráinkat, a felnőtt a gyermeket; azonban ismeretlen személyt, diáknak a tanárát, általában gyermeknek a felnőttet nem szabad ugratnia.

A szórakoztató hazugságirodalom, s ezen belül a hazugságmese régóta ismert, már az óegyiptomi, az ókori héber, babilóniai, latin irodalomban. Később a 16. században virágzik fel újra, s ebben a könyvnyomtatás is nagy szerepet játszik, pontosabban a népkönyvek nyomtatása. Ezt az irodalmat *bolondirodalom*nak, később a nagy hazudozóról *müncheniázádán*ak nevezzük.

A leghíresebb mesterhazudozó Karl-Friedrich Hieronymus Freiherr von Münchhausen volt. Hannover közelében született, 1720. május 20-án. Német katonatiszt volt, részt vett az orosz-török háborúban, megszállottja volt a vadászatnak. Amikor évekig tartó utazások után visszatért és megtelepedett a birtokán, szomszédait, barátait szokatlan, meglepő történetekkel szórakoztatta. Egyszer, amikor magányosan Oroszországban bolyongott, a lovát egy, a hóból kiálló karóhoz kötötte, maga pedig melléje heveredett. Reggel meglepődve tapasztalta, hogy a hó elolvadt, s lova a templom tornyáról függött alá. A pánya

ugyanis nem egyéb volt, mint a templom tornya. Egy másik alkalommal a törökök táborába akart eljutni. Felült egy ágyúgolyóra, s a török táborba lövette magát. Útközben azonban eszébe jutott, hogy nehéz lesz majd visszatérnie, ezért átugrott egy fordított irányban száguldó golyóra, s csakhamar visszaérkezett a táborába.



Tizenhét hazugságtörténete 1781–1783 között látott napvilágot német nyelven. Két év múlva angolul, majd újra németül jelentek meg. A gyűjtemény a *Báró Münchhausen utazásai és kalandjai szárazon és vízen* címmel indult el világhódító útjára. A lódító báró a világirodalom egyik ismert, kedves figurája lett.

Münchhausen magyar testvérei a népmesék Csalóka Pétere, valamint Hány János. Ez utóbbi „hőstetteit” Garay János örökítette meg az 1843-ban írott, *Az obsitos* című elbeszélő költeményben. Kodály Zoltán 1926-ban zenésítette meg a történetet. A napóleoni háborúból falujába hazatérő kiszolgált katona a kocsmában ivócimboráknak számol be hőstetteiről. Állítása szerint magát Napóleont is legyőzte, ám Mária Lujza kérésére megkegyelmezett neki.



A nagyotmondók, a szájhősök, a mesterhazudozók, a tréfamesterek képtelen utazási élményekről, találkozásokról, hőstettekről számolnak be. Ők leggyakrabban utazók,



katonák, halászok és vadászok. Egymással abban vetélkednek, hogy ki tud nagyobbat, hihetlenebbet lódítani. Az egyik népmesénkben a király annak ígéri lánya kezét, aki olyat tud hazudni, hogy ő ne higgye el. Egy másikban a katonára és a cigány osztozkodik a talált arany felett. Úgy döntenek, hogy a talált kincs azt illesse, aki nagyobbat hazudik.

Zsók Béla a Dévára telepedett székely családokban jegyzett le hazugságmeséket. A második világháborúból hazatért dévai katona mesélte, hogy egyszer, a harc szünetében egy eltévedt disznót találtak. A katonáknak a porciót mindig szűkösen mérték, s mert örökké éhesek voltak, arra gondoltak, hogy levágják és elfogyasztják. Meggyűlt azonban a bajuk, mert a disznónak akkora volt a belső része, hogy lajtorját kellett szerezni a belsőségek kiemeléséhez. Száz évvel ezelőtt egyik dévai szegényember Amerikába ment szerencsét próbálni. Pár év elteltével tekintélyes pénzzel



Az alábbi hazugságmesét a várfalvi (Aranyosszék) Jobbágy Miklós mondta el az 1970-es években. A történet az aranyosszéki (pontosabban mezőségi) tájnyelv sajátosságait viseli magán.

A helytelen fiú

Volt egy kisebb öcsém, négyéves lehetett. Reámbízták apámék, mentek kukoricát kapálni. S volt egy kotlóalja csirke, hogy vigyázzak azakra is. Mikor felkeltünk, a kotlót kiengedtem, mind szerteséjjel mentek. Vettem egy madzagot, s mind egymáshoz köttem őket. Jött egy ülü, ekapta az egyiket, s mind elvitte. Na én megijedtem s eszaladtam. Tordatúrná réám esteledett. Egy házná vót világ s békéreztem, hogy engedjék meg, hogy háljak ott. Meg is engedték, s az asszony a menyivel elment, hogy fejjék meg a tehenyet. Amég fejték a tehenyet, meg voltam éhezve, néztem ott szerte-széjjel a házbo. S megláttam, hogy egy fazék van egy kis ablakba. Gondolam, hogy megfogam, hogy hátha abba valami van, hogy megegyem. Ahogy megfogtam, a fejembe borult egy fazék tej, leömlött a földre. Na én akko megijedtem s eszaladtam a falunak a túlsó végibe. Már kezdett hajnaladni és egy juhásztor jött kifelé a juhakkal, a turmávol. Megcsináljuk a vásárt. Azt mondja, ezen és ezen a területen őrizzem a juhakat. Nekije van egy kis dolga a faluba, visszamegy. Olyan hidegecske vót. Vót egy tó, vót benne valami száraz nád, meggyútattam, hogy melegegdek. Csakhogy a juhok megijedtek, beleszaladtak a tűzbe, mind megperzselődtek. A juhnyájörző épp májött kifelé, nem vót időm, hogy elmeneküljek. De ahogy meglátja, hogy le vannak perzselődve, azt hitte, hogy disznók. Kérdi, hogy:

- Hej, disznópásztor, nem láttál egy gyermeket a juhakkal itt valahol?

Mondam, hogy elment ott túl a hegyen valahová. Aztán elment s én elszaladtam. Méhészet vót egy erdő alatt,

s éccaka behúzódtam egy üres kasba. Éjjel jönnek valami tolvajak, hogy lopjanak méhet, mézet. És mondja egyik a másiknak, hogy meg kell emelni, melyik a nehezebb kas, abba van több méz. Egyik ott emelgeti, s felveszi a vállára a kasat, amelyikbe én voltam. S egy ilyen sövénykerten kellett keresztülmászni. S ahogy mászott, én akkor elengedtem a kast, s ő leesett túlfelől, s én errőfelől. Aztán én kiszaladtam az erdőbe. Az erdőbe behúzódtam egy odvas fába, egy üres fába. Behúzódtam oda. Jöttek valami tekenyő-, fakanálcsináló cigányok, hogy vágjanak fát. Lepakolják a tarisnyát oda a fa mellé, s emennek, keresgélnek a fát. Én aztán kijöttem s vagy kettőnek-háromnak a tarisnyájából, ami volt, megettem, az enivalót. Délbe miko jönnek, hogy ebédeljenek, hát semmi nincsen a tarisnyájokba, üres. Meglátjo egy a cipőmnek az orrát, hogy kilátszott onnat abból az odvas fából. Kihúznak s ott tárgyalnak, hogy mér ettem meg s micsináljanak. Kezdenek ott régulázni. Azt mondja egy öreg, hogy bé kell ásni. Éccakára egy gödröt csinálunk, térgyig bétemetjük a földbe, me aztán éjjel elbánnak a farkasak velle.

Úgy is csináltak. Beástak térgyig a földbe. Jól bedöngölték. Eccer éfél tájt hallam, hogy orgonál egy farkas, mintha jönne ott arra felém. Még a lélegzetemet is visszatartattam, hogy nehogy észrevegye, hogy mi vagyak. Úgyhogy azt hitte, hogy egy csutkó vagyok, valószínű, me aztán odajött, hogy ganéljan le. Ahogy odafordult, én megkaptam a farkát, s megijedett s kirántott. Aztán efutatt.

S én aztán úgy jöttem visszafelé, hazafelé. S apámék aztán megbocsájtottak, örvendtek, hogy hazajöttem.



A korai keresztény gyermekszemlélet

Jézus Krisztus színrelépésével megszületett a kereszténység, amely gyökeresen megváltoztatta az embernek önmagáról és a világról alkotott korábbi elképzeléseit. Az új hit, vallás, amely azt hirdette, hogy minden ember egyenlő Isten előtt, nagyon vonzó volt az ókor embere számára.

Gyorsan terjedt az „evangélium”, a jó hír a Megváltó születéséről, csodás tetteiről. Sorra alakultak a keresztény közösségek a Római Birodalom területén. Mivel egyetlen Istenben hittek, számukra halálos bünt jelentett a római császár istenként való tisztelete. Ez volt az oka annak, hogy háromszáz éven keresztül üldözték a

kereszténységet, a keresztényeket a római császárok. Az üldözés Constantinus császár idejében szűnt meg, aki a Milánói ediktumban (rendeletben) vallásszabadságot biztosított számukra.

Míg az antik ember (görög, római) a földön kereste boldogságát, boldogulását, addig a kereszténység embere a földöntúli élet felé fordítja figyelmét, egyetlen célja a túlvilági üdvözülés.

Más erkölcsi értékek kerültek előtérbe; a hit, a szeretet. Mivel a lélek halhatatlanságában hittek, a test, az értelem fejlesztése nem volt fontos számukra. Úgy ítélték meg, a lélek megtisztítása a legbecsesebb.



A keresztrefeszítés – festett fa ereklyetartó (580–600 körül)

Mint a képen is látható, nem a test hű ábrázolására helyezték a hangsúlyt. A festők az emberalakokat

síkszerűen ábrázolják, az alakok szinte áttetszőek, légiesek.



Kora keresztény freskó, Utolsó vacsora, a rossanói evangeliárból





A korszak nagy gondolkodóinak, egyházatyáinak elképzelései a gyermeki lélekről, a nevelésről

A kereszténység egyik legfontosabb vívmánya a nevelésben az egyetemesség. A „khatolikosz” görög szó ezt jelenti: a neveléshez, tanításhoz mindenkinek joga van, a rabszolgáknak, a nőknek is egyaránt.



Aranyszájú Szent János – a konstantinápolyi Hagia Sophia templom mozaikja

büntessen szemrehányásokkal és „szigorú tekintettel”. A nevelés legfőbb céljának az akarat erősítését tartja, amely képes legyőzni az érzéki vágyat, és megőrizheti a lélek tisztaságát.



Szent Jeromos szobra Betlehemben

tudomása, s már kicsi korában szokják nyelve édesen szóló zoltárénekekhez.”

A hivalkodásról s arról, hogy a szülőknek miképpen kell gyermekeiket felnevelniök című művében Aranyszájú Szent János nagy hangsúlyt helyezett a családi nevelésre. Legfontosabbnak tartja, hogy a gyermek romlatlan lelkét megóvják a káros hatásoktól. Ezért is javasolja távortartani a színháztól, mert amit ott lát, lelkét megronthatja.

A verést mint nevelési eszközt nem tartja célravezetőnek, a szülő inkább

Szent Jeromosnál a keresztény lányok neveléséről olvashatunk. Szerinte a lányokat távol kell tartani a világi dolgoktól, semmiféle romboló hatás nem érheti őket. Azt mondja többek között: „Nem szabad mást hallania és beszélnie, mint ami isteni félelmet lehel. A tisztességtelen szót meg se értsé; világi énekekről ne is legyen



Szent Ágoston (illusztráció a Pannonhalmán őrzött Legenda Aurea Sanctorum című ósnyomatvány 1482-es augsburgi kiadásából)

A korszak gondolkodói számára egyik nagy kérdés, hogy miképpen viszonyuljanak az antik klasszikus műveltséghez. Voltak, akik teljes egészében elutasították, voltak, akik be tudták illeszteni a keresztény eszmerendszerbe. Ilyen volt Szent Ágoston, aki „pogány” iskolában szerezte meg hatalmas műveltségét, s aki ifjúkorában meglehetősen szabados életet élt. Megtérése után püspök lett és korának egyik legjelentősebb keresztény gondolkodója.

Szerinte két ember él bennünk: a lelki (szellemi) és a testi (természetes) ember. A testi ember ismerete, tudása kizárólag a földi dolgokra vonatkozik, s a tudományos ismeret csak abból a szempontból értékelhető, amennyire segíti a Biblia megértését. Ahhoz, hogy megértsük a Biblia képes világát, szükség van a természet, a számok, a történelem, az asztronómia, retorika stb. ismeretére, tehát az antik műveltségre.

Szent Ágoston sokat foglalkozott a gyermeki lélekkel, nevelési kérdésekkel. Az ő felfogása vált meghatározóvá a későbbi keresztény nevelési elvekben. Szerinte a nevelés legfontosabb célja az akarat fejlesztése, amely által az eredendően bűnös gyermek képes a rossznak ellenállni.

Annak a keresztény felfogásnak, miszerint a gyermek Isten halhatatlan lélekkel megáldott értékes teremtménye, aki együttérzést, gondoskodást, oktatást érdemel, nagy változást hozott a korábban uralkodó gyermekszemléletben. Ennek köszönhetően törvényben tiltotta meg az egyház a gyermekgyilkosságot, valamint a kitett gyermekekről is gondoskodtak, templomokban, kolostorokban helyezték el őket.





A világ testrészei

A Szín-téren:
a johannesburgi
születésű
FREYA JOBBINS
képzőművész



„Munkáim a fogyasztói fétisizmus és a felívelő újrahaznosító kultúra kapcsolatát vizsgálják a vizuális művészetben.”

Sydneyben nevelkedett, jelenleg is ott él és alkot otthoni stúdiójában a szobrászként, printkészítőként elkönyvelt művész. 2006-ban végzett, kiállított már Ausztrália-szerte, Rómában, New York-ban, az Egyesült Királyság területén, Norvégiában, Németországban, Dubajban. Érdekes, hogy egy drámai esemény hatására kezdett el dolgozni. Egyik interjújában mesél arról, hogy súlyos balesetet, fejsérülést szenvedett. Egy tűzoltó mentette meg, akihez később hozzá is ment feleségül. Ezt követően kezdett el rajzolni, kezdte keresni, próbálta újra összerakni magát. Nyomatain a női alak „egyben van”,

ám itt-ott a varrások, összeillesztések múltbéli, drámai eseményekre utalnak. 3D-kollázsai, asszablázsai régi, kidobott játékgépekből építkeznek.

A négyszáz évvel korábban tevékenykedett Arcimboldót nevezi meg fő ihletforrásaként, aki a majszolható zöldség-gyümölcsben „utazott”, azokból formált bizarr portrékat, azaz csendéleteket, amelyek végül festmény



formájában maradtak ránk. Ezt a módszert többen alkalmazzák ma is, láthatunk virágokból, gombókból, szemétekből megittudomén, miből összetákolta fejeiket. Jobbins játékdarabokból alkot. Arra épít ő is, hogy az ember mindenbe arcot lát bele, ilyen az agyunk. Kíváncsi lennék az első fej-

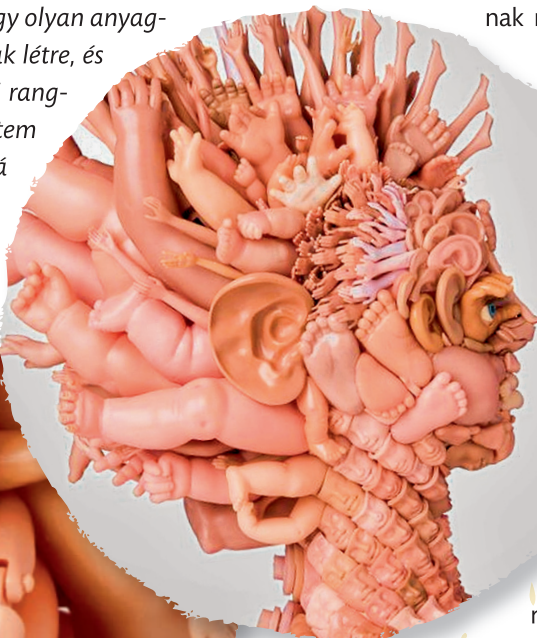
re, arra, hogyan kezdődött el az egész, mert nálunk is akadnak a játékosár alján olyan darabok, amiket már nem tudok beazonosítani, nem tudom, honnan estek le, de önmagukban vagy új kontextusban, környezetben érdekes és izgalmas munkára ígérnek lehetőséget. Az, hogy ezek a darabok elhasznált műanyag játékrészek, a koncepció kritikai mivoltára világít rá. A művész csavar egyet az eredeti funkción, szembeállítja elképzelését az-



Giuseppe Arcimboldo: Nyár, allegorikus portré



zal – és az eredmény mellbe vág. Újrahasznosít, a meg-lévőből dolgozik, újat alkotva. Tisztán fogalmaz egyik interjújában: „Érdekel, hogy többféle választ adjak a már létező kulturális tárgyakra, kontextusukból kiemelve azokat. Az irónia a munkáimban az, hogy olyan anyag-hoz nyúlok, amit megérintésre hoztak létre, és én érinthetlenné váltam, műtárgyi rang-ra emelve. (...) Azon túl, hogy szerintem jól mutatnak ezek a fejformák, rá akarom ébreszteni az embereket, micsoda irtalmatlan mennyiségű pénzt költenek felesleges dolgok-



„A néhányak számára nyugtalanító műanyag játék asszemblázsok az én humoros oldalamat mutatják, a printek a hangomat.” – olvasom ugyanott. A hangja nem olyan erős, mint a humoros oldala. És ott is vannak melléfogások, szerintem. Az ikonokról beszélek, napjaink sztárjairól, akiket megmintázott az alkotó. Így Bart Simpson, Schwarzenegger, Batman fejet kapott. Számomra az egyszerű fejek tűnnek a legkifejezőbbeknek, leggazdagabbaknak. Személyiségeket és érzelmeket látunk bele az élettelen műanyagok együttesébe, míg az ikonoknál csak azt látom érdekesnek, hogy Bart nem létező személy, ő rajzfilmfigura, így a fantasztikum földjén marad az értelmezés, és hogy Batman-játékok darabjaiból áll össze a Sötétség Lovagjának maszkos portréja.

Nálatok vannak-e játékmaradványok? Ti mit csináltok velük?

ra.” (Áhá, szóval az egyik fej akár engem is ábrázolhatna!... :)

Arcillúziókat kapunk, amelyek, hunyorítva vagy távolabbról szemlélés esetén, teljesen „normális” portréként élnek, ha viszont a részleteket nézzük, elborzadhatunk. Mi, felnőttek, mindenképp – hogy a kicsik mit szólnak hozzájuk, azt még nem teszteltem...





A feltámadás és a mennybemenetel a képzőművészetben



Krisztus feltámadása a legkorábbi ismert nevű magyar festő, Kolozsvári Tamás garamszentbenedeki oltárképén (1420-as évek)



Raffaello korai festménye a braziliai São Paulo városának Művészeti Múzeumában őrzött Krisztus feltámadása (1499–1502)



Krisztus mandorlában – mandula alakú dicsfényben – Pietro Perugino festményén (Krisztus feltámadása, 1500 körül)



Krisztus a tanítványai szeme láttára emelkedett a mennybe (Dosso Dossi: Mennybemenetel, 16. század)



Krisztus mennybemenetele – Giotto di Bondone falfestménye a padovai Scrovegni-kápolnában (1305 körül)



Szeráfokkal, kerubokkal, zenélő angyalokkal és dicsfényel körülvett Krisztus Pietro Perugino festményén (Krisztus mennybemenetele, 1499 körül)



Ünnepi utazás távoli szigetekre



A Föld legrejtélyesebb szigetének felfedezője: Jacob Roggeveen holland admirális



Jean-François de la Pérouse francia felfedező és társait barátságos őslakosok fogadták, amikor hajói 1786-ban kikötöttek a szigeten (18. századi metszet)



A part mentén sorakozó, a sziget belseje felé néző, vulkanikus kőzetekből faragott kőfejek átlagos magassága 4-5 méter, tömegük több tíz tonna

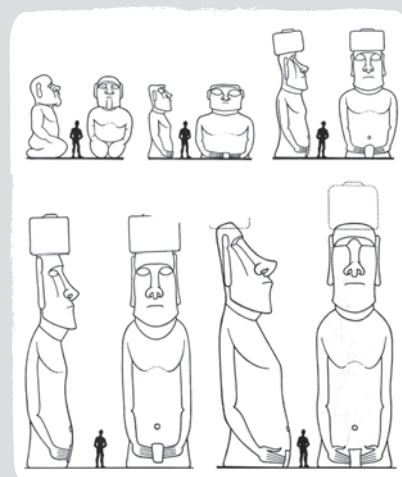
Földünkön hegyek, folyók, helységek százainak nevében szerepel a karácsony szó, és szigetek neve emlékeztet arra, hogy a 18. század nagy felfedezői éppen ünnepeink napján pillantották meg azok partjait.

A titokzatos Húsvét-sziget

Jacob Roggeveen holland felfedező hajói 1722 húsvétjának vasárnapján kötöttek ki a Csendes-óceán egyik – európaiak számára addig ismeretlen – szigetén, amelyet ezért Húsvét-szigetnek neveztek el.

Az őslakosok által Rapa Nuiak (Nagy Evezőnek) nevezett, vulkanikus eredetű szigeten a felfedezőknél megdöbbentő látványban volt részük: a kihaltak tűnő, kopár tájban mindenfelé óriási kőfejek álltak, heverték.

A legenda szerint a 4. században a polinéziai Hota Matua fedezte fel a lakatlan szigetet, amelynek a „Világ Köldöke” nevet adta, és törzsének tagjai építették hatalmas, faragott kőekből a tengerparton a sírboltokat (ahukat), amelyekre elhunyt törzsfőnökeik szobrait állították.



Az idők során a szobrok mérete egyre nagyobb lett, az 1100 után készültek „hosszúfülű” férfiakat ábrázolnak



A legkorábbi szobrok térdeplő, a későbbiek álló helyzetben ábrázolják az egykori törzsfőnököket, néhányuk korallból, kagylókból kirakott szemmel vigyázza az ősi tájat



A szigetlakók szerint az egyetlen szoborcsoport, amelynek alakjai az óceán felé néznek, a szigetre elsőként érkezett hét „rövidfülű” felderítő emlékét őrzi



Több szobor visel hatalmas, többtonnás, vörös kőalapot (pukaot), amelyet utólag helyeztek a kőfejekre

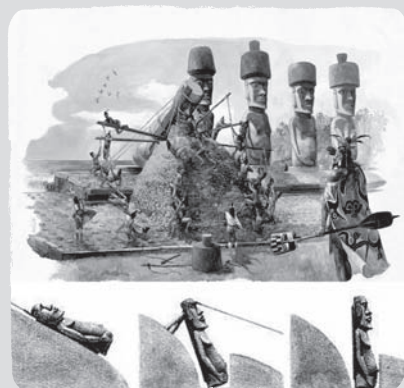




A feltehetőleg mesterségesen megnyújtott fülű férfiak ábrázolása a 12. századtól vált elterjedté



A gyakran tetoválásra emlékeztető mintákkal díszített kőóriások – becslések szerint – 30 férfi egy év alatt faraghatta ki



A szobrokat – az egyik feltételezés szerint – fokozatosan aláhordott kórákással emelheték függőleges helyzetbe, esetleg kiasott, mély gödrökbe csúsztathatták



A 20. századi ásások során a kőfejekhez tartozó, addig a föld alatt rejtőző testek is napvilágra kerültek, méreteikről a feltárt szobor körül állókat látva alkothatunk fogalmat

A szigeten közel ezer szobor (maoi) áll, jónéhány közülük le-döntve vagy félig kész állapotban. A befejezetlen szobrok sokaságát az őslakók egy háborúval indokolják, amelynek során a szigetre 1100 körül érkezett „hosszúfülűek” legyőzték az őslakos „rövidfülűeket”.

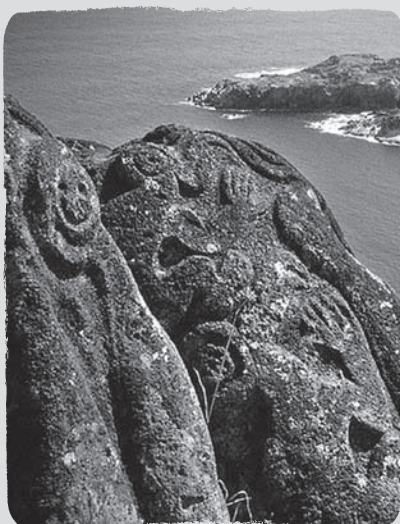
Az egyetlen hatalmas kőtömbből kifaragott maioik között vannak 10 méternél magasabbak és 80 tonnánál súlyosabbak. Szállításuk a kőfejtőtől a tengerpartig feltehetőleg görgőkön – pálmafák törzsén – tör-

tént, felállításuk módja napjainkig rejtély maradt.

A „hosszúfülű” szigetlakók érkezése után terjedhetett el Makemake madáristen kultusza. A hagyomány szerint ugyanis legnagyobb ünnepeükön a férfiak versenyt futottak egy kultikus helytől a tengerpartig, majd átúsztak egy közeli apró szigetre, hogy megszerezzék az ott fészkelő kormos csérek első tojásait. A legelsőként visszatérő lett egy éven át a törzs vezetője, a Madárember.



A sziklába vésett – Makemake madáristen legendáját felidéző – domborművek egyike, mögötte a Rano Kao vulkán krátere



A Madáremberek szigeteként is emlegetett Húsvét-sziget egyik sziklája, háttérben az apró szigetekkel, amelyeken a füstös csérek fészkelnek

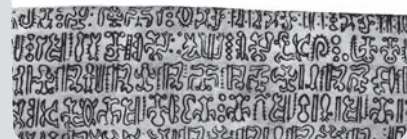
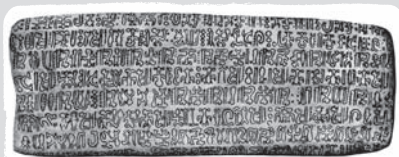


A kőbe vésett, fregattmadárfejú madáremberek a sziget még feltáratlan barlangrendszerének falain is feltűnnek





Húsvét-szigeti bálványünnep napjainkban



Az ember- és állatalakokra, illetve növényekre emlékeztető rongorongó jeleket valószínűleg cápafoggal vették a szabálytalan alakú fatáblákra



A napjainkig megfejtetlen írásjeleket ún. ökörszántás-írással rótták: előbb a legalsó sort balról jobbra, majd a fölötte lévő sort jobbról balra és így tovább

A Makemake tiszteletére rendezett szertartásokon elhangzott imákat fatáblákra vették rongorongónak nevezett képirással, amelyet csak a Húsvét-sziget lakói használtak. Az 1860-as években a sziget férfilakóit – köztük írástudó papjaikat – perui bányákba hurcolták, ahol szinte valamennyien elpusztultak. Írásukat napjainkig nem sikerült megfejteni.

A Pünkösd-szigetek

James Cook brit felfedező 1770 júniusában fedezte fel Földünk



James Cook kapitány, a 18. század nagy felfedezőinek egyike, az Ausztráliához tartozó Pünkösd-szigetek első feltérképezője



A többségükben lakatlan Pünkösd-szigeteken természetes szépségükben maradtak meg a paradicsomi tájak

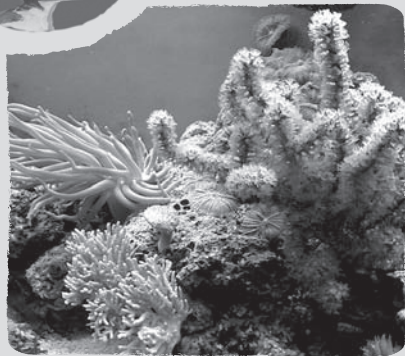


A tengerpart mentén 600-nál több kőszobor őrzi az ősök szellemét



A napfényben fehéren ragyogó tengerpart és a különleges élővilág évente félmilliónál több látogatót vonz a szigetekre





A hihetetlenül változatos vízalatti világot megalkotó, zátonyépítő korallpolipok minden faja saját minta szerint építi legyező-, agancs- vagy gombaszerű alakzatait



A Pünkösd-szigeteken fészkel a hangutánzás egyik mestere, a nevető kookaburra



Louis Antoine de Bougainville francia felfedező 1768 májusában, pünkösd vasárnapján lépett az általa Pünkösd-szigetnek nevezett sziget földjére



A Vanuatu Köztársaságot alkotó Csendes-óceáni-szigeteket Pedro Fernandez de Quiros portugál származású tengerész fedezte fel 1606-ban

A Pünkösd-szigetek élővilága különösen érdekes. A bűvárok egy csodálatos tengeralatti világban gyönyörködhetnek, a szárazföldet olyan különleges madarak népesítik be, mint a nevető kookaburra vagy a félméteres vijjogó kakadu, és itt élnek a Föld legnagyobb, 7 méter hosszúságúra is megnövő krokodiljai.

Toronyugrók a Pünkösd-szigeten

Szintén Pünkösd-(Pentacost-) szigetnek nevezte el a Csendes-óceán

délnyugati részén fekvő Vanuatu Köztársaságot alkotó szigetek egyikét Louis Antoine de Bougainville francia felfedező. A szigetet az őslakosok legfontosabb táplálékául szolgáló yamgyökér ültetéséhez kapcsolódó ősi szertartás tette világszerte ismertté. A „földugrás” (Nagol) szertartása során a bennszülöttek 20-25 méter magas tornyok tetejéről vetik alá magukat, lábukra liánokból és szőlőindákból sodort, rugalmas kötelet erősítve. Az ugrás veszélyességét fokozza, hogy a zuhanás végén az ugró hajának meg kell érintenie – és ezáltal ősi hitük szerint termékeny tennie – a földet.



Bár a hagyomány szerint az első „földugró” egy férje elől menekülő asszony volt, ma már csak a legbátrabb férfiak ugranak a mélybe a faágakból összetákoltt tornyok tetejéről



A Pünkösd-sziget őslakóinak „földugrása” az extrém sportok közé tartozó kötélugrás (bungee jumping) ősenek tekinthető



Az egykori Nagol szertartás napjainkra elsősorban tánccal, zenével kísért turisztikai látványosság lett



Nagyszeben és környéke



Az erdélyi városok közül Nagyszeben az egyik legszebb, leglátogatottabb. Sokat megőrzött régi épületeiből, szépségéből, egykori varázsából, talán ezért is nyerte el 2007-ben az Európa Kulturális Fővárosa címet.

A várost II. Géza király alapította, szászok betelepítésével. A középkorban nagyon erős falakkal megerősített vára volt, ennek egy része ma is látható. Számos szép épülete, tere látogatásra érdemes. Ilyenek a Nagypiac, a Brukenthal Múzeum, a várostorony, a gótikus székes-

egyház stb. A várostoronyba fel lehet menni, nagyszerű kilátás nyílik onnan a városra és az alatta található térre.

A város környékén is számos látnivaló található, elsősorban a Kárpátok hegyvonulata, valamint a sós tavairól híres Vízakna. Már régóta bányásztak sót a településen, a jelenlegi tavak a beomlott bányák helyén keletkeztek. Az ezekben való fürdőzés, pancsolás igazi élményt jelent, bár úszkálni elég nehéz a magas sótartalom miatt.



Egy nap esik, másnap forrón süt a Nap

Ilyen szeszélyes időjárással körülöttünk sokat gondolkodtam azon, melyik együttesről is írjak. Végül egy lassan „klasszikusnak” számító angol csapat mellett döntöttem. Őket igazi nyári melegben is ugyanolyan jó hallgatni, mint szomorkás-esős napokon.

A Coldplay-ről talán hatodikban hallottam először, amikor a kilencedikesek a folyósón arról beszéltek, hogy mennyire szeretik őket. Akkor még azt sem tudtam, hogyan kell leírni vagy egyáltalán kimondani azt, hogy Coldplay.

tűnnek, és jellegzetes hangzásvilágukat a világon mindenütt felismerik.

Személy szerint az én nagy kedvencem a *Clocks* című daluk, a cím magyarul azt jelenti: órák. Picit melankolikus, nem nagyon bulizós zene, de ha hátradólsz az íróasztalod mellett a székben, és úgy hallgatsz végig, egyből repülni támad kedved. Legalábbis én így vagyok vele. Bátran megírhatjátok Cimbi kisördög Facebook-oldalára, ha nektek nem jön be a Coldplay, én akkor is szeretni fogom 😊.



Az együttes nem mai tini-zenekarnak számít, hiszen 1998 januárjában alakultak. Tagjai: Chris Martin énekes-gitáros-zongorista, Jonny Buckland gitáros, Guy Berryman basszusgitáros és Will Champion dobos. Több mint 30 millió lemezt adtak el, és olyan ismert slágereik vannak, mint például a *Yellow*, a *Scientist*, a *Speed of Sound*, a *Clocks* vagy a az ötödik stúdióalbumukról a *Paradise*. Az együttes egyébként jelenleg hét Grammy-díj birtokosa.

Ezek az igazán fontos infók róluk. Tényleg csodás, hogy az alternatív rockegyüttesek közül ennyire ki-

Annnyit még eláruk a bandáról, hogy tipikusan az az együttes, amely leginkább élőben szeret játszani, ezért lemezeire mindig sokat kell várni, de megéri.

Természetesen beismerem, hogy őket sem hallgatom nap mint nap, hiszen könnyedségüket is meg lehet unni, ha egymás után sokszor játszod le. De ebben a változó időjárásban ajánlom mindenkinek: áprilisban legalább egy Coldplay-dal kötelező! Na jó, a kötelező szót én sem szeretem. Olyan zenét hallgassatok, amitől jól érzitek magatokat. Szép napokat és jó zenehallgatást!





Cimbi naplója

Szijasztok!

Csak jó volt, hogy a potvizsgákat nem vetem komoan met mozt látom hogy a volt osztájtársajim hogy idegeskednek a szimulálások miat. Nekem nem kell idegeskegyek, csak bejárok a ziskolába, alszom egykét órát smenyek haza. Mindeniken nem tudok aludni, met a német tanár túl hangosan beszél, a rajztanárnőnek ojan rövid a szoknyája, hogy a szemem nem tud csukva maradni, a román tanár pedig túl hangosan horkol.

A mult hét egyébként nagyon jól telt met elmentek anyuciék Ausztrijába apucival egy hétre, sén egyedül voltam ithon. Felmentek a Zejfel toronyba is, apuci hozot pár szép csavart a gyűjteményibe. Asztán mentek a gondollával is, apuci evezet, a lapátot hazahozta emlékke. Álitólag a gondolás nagyon mérgeződött de lasaban tudott uszni mind apuci.

Tanulásra sajnos nincs időm met minden napra programot szerveznek nekem. Születet az ismerőseinknél egy csomó gyermek, megyünk babalátni. Az egyik kicsi leánkát mán fülbevaloval hozták haza a kórházból. Álitólag a zanyukája lenyelte a fülbevalót egyszer sa kicsi ugy születet. Másképp kicsit meglepöttem met monták hogy mijen szép leányka de foga egy sincs, sa haja inkább pihe. Persze még így is sokal szebb mint a zapukája, akiről apuci elmesélte, hogy kicsikorába ojan csúf volt, hogy a suliuvaron csak a kutyák jáccotak vele. Azok is azért met nagyon csontos volt. Amikor elvitték keresztelni, a pap az egész évi szenteltvizet reatöltöte, úgy megjiett, de csak a fülein sa fogain segítet. Azok jól megnötek. Legaláb a feje árnyékba van. Igaz mikor fuj a szél úgy csatognak, hogy a 112-ösök hívás nélkül jönnek, akora zaj lesz. A fogai persze picit zavarhaták, álitólag minden évben új padot vetek neki a ziskolába, a régít ugy öszekarcolta.

A másik ismerősünk gyermeke 1 évesen születet. Az anyukája ugy elvot foglalva hogy nem ment el idejébe a szülészetre. A hasa akorára nőtt hogy az ajtót tokostol kinyomta, s mindent vert le a konyhába. Mikor a tévének is nekiment meccs közbe, akor idegesedet fel a férje, s elmentek a kórházba. A gyermek már tudot beszélni. Monta a doktor, ha kicsit később jönnek, lehet a gyermek egyedül ment volna megszületni. Másképp elég édeske gyermek, csak asztot nem szeretem, hogy sokat sirt. Pedig alig rugtam meg a focilabdát amikor jáccotunk. Elvittük neki a zén régi játékaime, nagyon boldog volt. Főleg a falovamat szerete. Amijen erősek a fogai, könyeden megete. De a vaskocsi mán nem volt fogára valo. A tejfog mégizcsak tejfog.

Szijasztok. Éjjen a csengő, éjjen a hoszu szünet!

Többet ésszel, mint zsákkal.



Csillag István rajzai





A sepsiszentgyörgyi Váradi József Általános Iskola diákjainak írásaiból közlünk az alábbiakban.



Hajdanán

Szép volt régen,
nagyon szép.
Bálok voltak
elsején.

Sok nép táncolt
hajdanán,
elsejének
hajnalán.

Öröm volt az,
túl sok is,
táncolt még a
fecske is.

Hold virított fényesen,
álomtáncot járt.
Madár dalolt ékesen,
szép volt a világ.

Szabó Erika-Krisztina, V. D

Egy elveszett lány

Egy kegyetlen, sötét erdő közepén, hol a sötétség uralkodott a fény felett, és a fák félelmetes ábrázolatokat vettek, egy szegény, elkeseredett lány kóborolt, és kiáltozott segítségért, de reménytelenül. A lány félt, remegett, de arcocskáján látszott az elveszített boldogság, és emlékezetében visszacsengtek édesanyja utolsó szavai: „Szeretlek, és mindig vigyázni fogok rád!”

Ez a kis emlék tartotta még életben lelkét és testét. De a szíve már-már megállt, alig dobogott. Végül leállt, és a lány a nagy hóban egy fa tövében összeesett.

A fa levelei megsajnálták. Ráhulltak a lányra, és megvédték őt a kínzó vágyaitól, emlékeitől és félelmeitől.

Szabó Erika-Krisztina, V. D



Kucifántos szerelem

Történt egyszer régen
Kovászna megyében,
Gyönyörködött Zsigmondka
Egy kis hölgyikében.

Ki lehetett volna más
Ez a szép hölgyike,
Nem kell kettőt találni,
Mert hát itt van: Bözsike.

Ej, de milyen finnyás volt
Ez a kicsiny Böske!
Nem evett ő soha mást,
Csak úri ételt este.

De a szegény Zsigmond
Parasztgyerek vala,
Ej, be sokszor előfordult,
Hogy korgott a gyomra!

Hát még legényügyben
Prüszkölt sokat Böske,
Nem kellett más neki,
Csak gazdag legényke.

Rá se hederített
Zsigmondunkra Böske,
Ha nevét hallotta,
Fújtatott dühöngve.

Ej, de vissza is szólt
Egyszer a kis Zsigmond!
Húú, de csendben elvult
A dühös kisasszony...

Klárík Zsolt, VI. C



A rendíthető ólomkatona

Volt egyszer nyolcvan katona. Ráadásul ólomból. A nyolcvanadiknak nem volt fegyvere. Ő volt a rendíthető. A katonák gazdája egy kisiú volt. Szomszédjukban pedig egy rapper lány is lakott, aki bájos teremtés volt, nagyon bejött a mi katonáinknak.

Egyszer játék közben a kisiú felmérgeződött, és az ablakon kihajította a katonát. Az aszfalton nagyot koppant. Majd felkelt, és egy játékterem felé vette az irányt. Ott találkozott a rapper lánnyal. Jó játék után nagyot kaszáltak, temérdek pénzzel indultak a katona lakására.

Útban hazafelé egy rabló megtámadta őket, ki akarta rabolni a katonát, aki csak úgy görnyedt a sok pénz alatt. A katona, mintha puskából lőtték volna, elszaladt. A rapper lány leszerelte a rablót, elvette tőle a fegyverét, és a katona után indult, hogy megkeresse. Majd kérdőre vonta:

– Hát te ilyen anyámasszony katonája vagy? Ez nem

volt valami nagy rendíthetlenségre valló húzás, ahogy azt Andersen megírta...

– Igazad van, nem... De nem is vagyok én rendíthetetlen... – szolt még mindig reszketeg hangon a katona. – Egyébként is mindegy, ezt ne firtassuk, az író is tévedhet! Menjünk inkább haza!

Hazaérve Activity-t játszottak és römiztek. Közben a katona csak egyre tervezte, még angolul is megfogalmazta, hogy menőbb legyen, de végül csak nem merete bevallani a rapper lánynak, hogy tetszik neki. Úgy gondolta, hogy elmondja majd másnap. De másnap is ugyanezt gondolta. És minden nap. Egészen addig, amíg meg nem halt.

Így történt, hogy a rendíthető ólomkatona sírba vitte a temérdek pénzzel együtt szíve féltve őrzött titkát is.

Balla Lehel, V. C

Kérlek...

Borzongok, mert egyedül hagytál.
Istenem, tőle elszakítottál!
Tudom, hogy nagyon szeretted,
Sokszor megneveltetted.

Sokszor jöttél hozzám,
Sok ajándékot adtál.
Az Isten áldjon meg,
Hogy fogtad kezemet!

Kérlek, legyél újra velem,
Bocsáss meg újra nekem!
Elvesztettem a fejem,
Még sose éreztem ilyet:
Láng gyúlt a szívemben...

Ez talán szerelem?

Eördögh Márta, VI. C



Egy különös találkozás szétfoszló álma

Egy téli napon, amikor hazajöttem a szánkózásból, nagyon fáradt voltam, és ledőltem az ágyamba.

Hirtelen a Pilvax kávéházban találtam magam. Körülnéztem, és Petőfire lettem figyelmes, ahogyan a kávéját iszogatja, és közben olvassa az újságot.

– Üdv! Ön Petőfi? – kérdeztem.

Leteszi az újságot, fölneéz, és elmosolyodva válaszol:

– Én vagyok, biza!

– Leülhetek ide? Nem zavarom? – már kíváncsiskodva néztem, s vártam válaszát.

– Persze, nyugodtan. Kegyedet hogy hívják?

– Júlia. Szendrey Júlia.

– Nagyon elragadó neve van, Júlia... Itt él Budapesten?

– Igen... Nemrég költöztünk ide Erdélyből... – válaszoltam bátortalanul, nehogy kiérezze a hazugságot a szavaimból.

– Ha szabad megkérdenem, miért éppen a forradalom idejében?

Nem akartam erre válaszolni. Hirtelen, ahogyan ott ültem Petőfi mellett, elkapott egy olyan érzés, amit megmagyarázni nem lehet. Az a nagy csönd, ami pillanatok ►





www.konyvkukac.eu

Honlap könyvkukacoknak

egy honlapot, ahol könyvek tartalmával, ismertetésével felhívhatnánk az olvasni vágyó gyerekek figyelmét ezekre. Ez mindenképpen segít abban, hogy a világ sok-sok könyvét megismerhessük. A működtetés elengedhetetlen feltétele az, hogy sokan csatlakozzanak. Ezért minden kis „könyvkukac” ajánlóját várjuk az oldalra.

- Egy nemrég indult online könyvklub (www.konyvkukac.eu) bemutatkozásából kiderült, hogy István Zsuzsa - vagyis te vagy az oldal éltetője. Mesélj, kérlek, magadról: hány éves vagy, hol jársz iskolába és honnan a könyvek, az olvasás iránti vonzalom.

- Kisiskolás korom óta szeretek olvasni, a sorok mindig elragadnak egy másik világba. Kicsi koromban a szüleimtől hallott első mesék keltették fel az érdeklődésemet. A könyvesboltoknak és a könyvfesztiváloknak köszönhetően sok könyvet vehettem meg, ugyanakkor rengeteget kaptam ajándékba is, amik gazdagítják a házikönyvtáramat. Az olvasáson kívül sok más dolog van, amit szeretek, természetesen köztük van a zene is. Már tizenhárom éves vagyok, a nagyváradi Ady Endre Elméleti líceumba járok, ahol segítségemre vannak, hogy ne feledkezzem meg a könyvekről. Szívesen olvasok regényeket, melyek egy kis ideig kiragadnak a rohanó világból.

- Édesapáddal közösen találtátok ki az online könyvklubot, hogyan működik egy ilyen oldal elindítása? Mire van szükség hozzá az elején, és mi kell, hogy működjön hosszú távon is? Kik írhatnak ajánlót a Könyvkukacnak?

- Azt mondják, a mostani gyerekeknek nem igazán fontos az olvasás, pedig nekem és sok ismerősömnek nagyon is fontos. Sokszor fordulunk egymáshoz segítségért, hogy hátha a másik tud ajánlani egy vagány, érdekes regényt. Apával eszünkbe jutott, hogy sok olyan iskolás van még a Földön, aki szívesen olvas, de néha feladja a jó regények keresését. Így arra gondoltunk, hogy készíthetnénk

- Közvetlen környezetből és ismeretlenektől kaptál-e már visszajelzést tevékenységeddel kapcsolatban? Ha igen, mit mondanak erről barátaid, tanáraid stb.?

- Barátnőim, tanárim és ismerőseim is értékelik az ötletet, aminek nagyon örülök, hisz a cél az, hogy mások is élvezettel használják az oldalt. Ismeretlenektől még nem kaptam visszajelzést, de remélem, hogy új olvasók is jelentkeznek majd, akiknek tetszeni fog.

- Mit vársz a Könyvkukactól?

- Nagyon remélem, hogy sok ajánló kerül még fel az oldalra, hisz én is kíváncsi vagyok, mások mit is olvasnak. Ha tudom, hogy másnak tetszett, akkor sokkal nagyobb érdeklődéssel kezdem el. Szeretném, ha sokan hasznát vennék ennek az oldalnak, és nagyon örülnék, ha az olvasni nem igazán szerető gyerekek is, az oldalra tévedve, megszeretnék a könyveket.

- Melyik eddigi legkedvesebb olvasmányod, és melyik az a könyv, amelyet mindenképpen ajánlanál kortársaidnak? Hogyan vélekedsz az iskolai kötelező házi olvasmányokról?

- Az a szó, hogy kötelező, engem már eleve visszataaszt. De az eddigi iskolai kötelezőket mindig elolvastam, és még nem csalódtam. Persze, mint sokan mások, én is szívesebben olvasok olyan regényeket, amiket én választok ki. Eddig nagyon sokat olvastam el, és így nehezen tudnék csak egy nagy kedvenct mondani, sok jó író, és sok jó regény van. A Könyvkukac weboldalon mindenestre több, számomra kedves könyv fent van.

(Kérdezt: Farkas Kinga)

▶ alatt kerekedett, elviselhetetlen volt. Néhány perc néma hallgatás után végre sikerült megszólalnom:

- Most mennem kell. Örvendek, hogy megismertelek, Sándor.

Már majdnem kiléptem az utcára, amikor Petőfi utánam kiáltott:

- Júlia! Júlia! Kedves Júlia, állj meg, kérlek! Pénteken reggel kocsist küldök utánad. Eljössz velem az erdőbe egy lovastúrára?

- Elmegyek, kocsissal a gondolatnál sebesebben fogok repülni hozzád.

Pénteken reggel kilenc óra tájékában lehetett, amikor a kocsis megérkezett. Felültem a kocsira, de azután csak annyira emlékszem, hogy anyukám halkán költöget:

- Jó reggelt, vár az iskola! Ma is elkéstél. ☺

Majlát Szilvia-Emese, VII. D





Cikk-cakkban

A hálóba csak vízszintesen kell szavakat beírni, a számozás szerint. Ha kész vagytok, olvassátok össze, felülről lefelé a sötétített négyzetekben lévő betűket: egy erdélyi magyar humorista-író neve lesz a végső megfejtés.

Meghatározások:

1. A láb ízülete, de Pál utcai fiú is.
2. Bejárat az udvarra.
3. Kötött sapka díszje, de ostorra is teszik.
4. Házbérlő.
5. Paradicsomot, babot, szőlőt támasztó bot.
6. Folyó, patak széle.
7. Az ilyen lap mindennap jön.
8. Tartozik pénzzel.
9. Régi történelmi időszak.
10. Szándékozik.

1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			

Anagrammák

T	T	L	E	K	K	H	S	P	K
Ö	E	O	L	Á	O	A	Z	Á	U
R	J	H	Ő	R	C	L	O	L	S
I	E	O	N	O	S	A	B	M	Z
K	L	L	Y	S	I	S	A	A	A

Az első háló ötbetűs szavakat tartalmaz. Mindegyik szóból, az összes betűjét felhasználva, alkossatok új ötbetűs szavakat, és ezeket írjátok be a második háló megfelelő oszlopába. Ha jól csináltátok, akkor a középső, sötét sorban egy erdélyi Afrika-utazó, felfedező gróf neve lesz a végső megoldás.





Ki van az átlókban?

A hálóba csak vízszintesen kell szavakat írni, a meghatározások szerint. Ha jól dolgoztatok, az átlóba ke-

rült betűket összeolvasva egy magyar zenész-énekes neve lesz a megoldás.

Meghatározások:

1. Sütőtök.
2. Ismét.
3. Sírkert.
4. Ilyen a nő, akinek házastársa van.
5. Segítség, tragédia esetén, de számítógépes művelet is.
6. Műanyag palack.

1					
2					
3					
4					
5					
6					

Meghatározások:

1. Kapus a szállodában.
2. Szemmel észrevesz.
3. Jós.
4. Ráncoló.
5. Ravasz állat kölyke.
6. Olasz város (RIMINI)

1					
2					
3					
4					
5					
6					

Kapus
Olasz város
Sütőtök
Ráncoló
Jós





KÓNYA ÉVA

A Szentlélek eljövetele festők vásznain



Juan de Flandes:
Pünkösd
(16. század eleje)



El Greco:
Pünkösd
(1596)



Bartolomé Esteban Perez
Murillo: Szentháromság
(1680 körül)



Juan Simón Gutiérrez:
A szent család
(1680)



Jean II Restout: Pünkösd (1732)



Joseph Ignaz Mildorfer:
Pünkösd (1750)



Cimborá

Rendeld meg most
a **Cimborát**
a 2014-2015-ös tanévre!



Éves előfizetési díj:

30 RON (3,33 RON / lapszám)

Az előfizetési díjat két részletben is
kifizetheted.

A Cimborá ára nem előfizetőknek:

4 RON / lapszám.

- 
- KERESD AZ ISKOLAI TERJESZTŐNÉL •
 - érdeklődj a 0752-062-885-ös telefonszámon •
 - írd a cimboramail@gmail.com címre •

www.cimboranet.net